

Doksy

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Česká Lípa

Nadmořská výška: 266 m n. m.

Počet obyvatel: 5 000

Adresa URL: www.mesto-doksy.cz

Okres: Česká Lípa

GPS souřadnice: 50.565845N, 14.654277E

První pís. zmínka: 1293 (732 let)

PSČ: 472 01

Památky a zajímavosti Doksy

I když je Máchovo jezero bezesporu nejvyhledávanější turistickou atrakcí v Doksech, nabízí toto město i řadu historických památek.

Na severní straně pod náměstím Republiky ve Valdštejnské ulici se nachází Zámek Doksy. Byl postaven v renesančním stylu koncem 16. století za Jana z Vartenberka. Do barokní podoby byl přestavěn Valdštejn v první polovině 18. století, dnešní podobu získal radikální přestavbou na přelomu 19. a 20. století.

Zámek má dispozici písmene U s nádvořím uprostřed. Jednotlivé trakty se navzájem liší. Střední, hlavní trakt je dvoupatrový a dominují mu opěráky na nárožích a vstupní raně barokní portál z roku 1660, který je součástí vysutého balkonu na sloupech uprostřed průčelí. V jeho východním rohu stojí mezi trakty hranolovitá třípatrová věž s cibulovou bání z roku 1700. Nejcennější je západní křídlo s renesančními volutovými štíty v obou průčelích. Uprostřed nádvoří se nachází kamenná kašna se soškou andělíka z konce 18. století. Zámek byl až do roku 1945 obýván Valdštejn. Dnes je sídlem středního odborného učiliště a není veřejnosti přístupný. Jeho sál se občas využívá ke kulturním účelům. Přístupný je zámecký anglický park z 19. století se vzácnými stromy a květenou.

Na nádraží ČD v Doksech je tzv. hraběcí čekárna, která sloužila rodině Valdštejnů poté, co se výrazně zasloužila o to, že nová železniční trať vedla z Bakova nad Jizerou do České Lípy právě přes Doksy. V čekárně jsou na obou protilehlých stěnách obrazy Velkého rybníka a zámku od pražského malíře Hugo Ullika (1838 - 1881) z roku 1869. Čekárna je přístupna pouze v otevíracích hodinách pokladny a za doprovodu zaměstnanců ČD.

V parčíku před Základní školou K. H. Máchy se nachází také pomník tohoto slavného básníka, který zde poprvé zavítal jako student práv v srpnu roku 1832 na pozvání svého přítele ze studií Eduarda Hindla. Autorem sochy je akademický sochař Vladimír Janoušek. Slavnostně byla odhalena 29. května 1960, kdy byl škole také propůjčen čestný titul "Škola Karla Hynka Máchy". Odhalení se zúčastnili přední čeští spisovatelé - Marie Majerová, František Hrubín, Jiří Havel, Jaroslav Bednář, Vlastimil Školaudy apod.

S osobou K. H. Máchy je také spjato muzeum umístěné v nejstarším dochovalém domě tzv. Hospitálku, původně chudobinec a sirotčinec. Nachází se na rohu ulic Komenského, Valdštejnské a Máchovy. Je to roubená stavba se šindelovou střechou a věžičkou, která přečkala všechny zhoubné požáry města.

Dům dala postavit v roce 1669 hraběnka Marie Františka z Vrtby, druhá manželka Kryštofa Ferdinanda z Heissensteinu, pro staré a práce neschopné vysloužilce z panského dvora jako panský špitál. V roce 1723 byla v přízemí zřízena kaple sv. Jana Nepomuckého a místo špitálního kaplana, který sloužil 4x týdně mše a v neděli ještě celebroul mše v kostele. Kaple s lavicemi a oltářem byla v přízemí. Zde se

také nacházela společná místnost obyvatel špitálu. V prvním patře byl později zřízen byt pro kaplana. Do té doby kaplan bydlel v hospodářském traktu zámku. K domku patřila poměrně velká zahrada se studnou a kůlnou. Na ní špitálníci pěstovali zeleninu. Nad kaplí byla věžička se zvonkem. Po zdech špitálu se pnula vinná réva. Po druhé světové válce se špitálek stal motlitebnou československé církve. Po rekonstrukci v roce 1960 zde byla zřízena pamětní síň K.H.Máchy, ve dvou místnostech v přízemí sídlila do roku 1968 městská knihovna. Horní část budovy využívali členové Svazku českých spisovatelů. Další rozsáhlá rekonstrukce budovy probíhala ve druhé polovině 80. let, kdy byla nově zpracována také expozice věnovaná životu a dílu Karla Hynka Máchy. Od roku 1999 jsou v budově dvě stálé expozice - máchovská a expozice věnovaná dějinám rybářství a rybníkářství na Českolipsku. Budovu spravuje Vlastivědné muzeum v České Lípě. V blízkosti muzea pod starobylým kaštanem se nachází socha sv. Prokopa pocházející z roku 1761. Dříve mezi dvěma lípami stál na kamenném podstavci kříž. Socha sv. Prokopa stávala ve Sviňském dole nedaleko Dubé. A právě u její paty zavraždil v květnu 1774 mladý jednadvacetiletý Hynek Schiffner z Dubé svého otce. Tato tragická událost se stala o šedesát let později epickým základem básnické skladby "Máj" Karla Hynka Máchy. Uprostřed náměstí Republiky se nachází barokní mariánské sousoší se sochami Panny Marie a čtyř světců v mírně nadživotní velikosti. Pochází z roku 1685 z dílny vlámského architekta Bernarda Canevalle. Bylo postaveno na náklady dokských občanů. Kostel sv. Bartoloměje v Doksech pochází z roku 1638. V 18. století byly přistavěny dvě kaple a provedeny další barokní úpravy. Najdeme zde rovněž niky s raně barokními sochami. V kostele je umístěna vzácná kopie sošky Panny Marie Montserratské, tzv. Černé Madony, která tam byla přenesena roku 1786 z hradní kaple Bezdězu. V Doksech se nachází několik zachovalých barokních kapliček. V Jiráskově čtvrti na malém vršíku v objetí dvou lip se bělá kaplička Panny Marie Montserratské z poloviny 18. století. V letech 1999 - 2000 byla zrestaurována a v květnu opět vysvěcena.

